

**HRVATSKA ENERGETSKA
REGULATORNA AGENCIJA**
Ulica grada Vukovara 14
10000 Zagreb

KLASA: 310-32/21-01/1
URBROJ: 371-04-21-28
Zagreb, 9. rujna 2021.

**IZMJENE I DOPUNE MREŽNIH PRAVILA PLINSKOG
DISTRIBUCIJSKOG SUSTAVA**
- popratni dokument uz donošenje (nakon javnog savjetovanja) -

Na 14. sjednici Upravnog vijeća Hrvatske energetske regulatorne agencije, održanoj 9. srpnja 2021., utvrđen je Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Prijedlog izmjena i dopuna Mrežnih pravila). O Prijedlogu izmjena i dopuna Mrežnih pravila provedeno je javno savjetovanje u razdoblju od 9. srpnja do 2. kolovoza 2021. Tijekom trajanja javnog savjetovanja ukupno je 11 energetske subjekata i jedno tijelo zainteresirane javnosti dalo primjedbe, komentare i prijedloge dorade Prijedloga izmjena i dopuna Mrežnih pravila. Rezultati javnog savjetovanja sa skraćenim prikazom primjedbi, komentara i prijedloga, kao i statusom svake od njih (prihvaćeno/nije prihvaćeno) prikazani su u prilogu obrazloženja uz donošenje Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava (dalje: Izmjene i dopune Mrežnih pravila).

Ove Izmjene i dopune Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava obuhvaćaju sljedeće cjeline:

- pružanje informacije dionicima na tržištu plina putem registra obračunskih mjernih mjesta,
- uvjeti obračuna i naplate isporučenog plina temeljem gornje ogrjevnice vrijednosti,
- opremanje obračunskih mjernih mjesta sa specifičnom potrošnjom s opremom za dnevno mjerenje,
- nabava plina za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu,
- naknada za potrošnju plina bez važećeg ugovora o opskrbi plinom,
- administrativno rasterećenje kod promjene osnovnih podataka na strani krajnjeg kupca,
- ostala poboljšanja s ciljem povećanja razumljivosti i jasnoće odredbi.

Pružanje informacije dionicima na tržištu plina putem registra obračunskih mjernih mjesta

U dosadašnjim odredbama bilo je propisano da operator distribucijskog sustava podatak o očitavanju dostavlja opskrbljivaču plinom, pri čemu nije bilo propisano da se podatak o očitavanju dostavlja i operatoru tržišta plina, odnosno u registar obračunskih mjernih mjesta (dalje: ROMM), a također nije bio propisan niti format dostave podataka o očitavanju.

To je sada izmijenjeno na način da se u dijelu odredbi koje propisuju očitavanje plinomjera, u članku 68. stavcima 4., 5. i 13., propisuje operatoru distribucijskog sustava (dalje: ODS) obveza dostave podataka o očitavanju plinomjera, osim opskrbljivaču plina, i operatoru tržišta plina (u ROMM), što će služiti u svrhu unaprjeđenja pružanja informacija dionicima na tržištu plina i što će po eventualnom budućem unaprjeđenju ROMM-a ujedno predstavljati podatke potrebne za obračun energije plina temeljem podataka u ROMM-u.

Ove izmjene i dopune stupaju na snagu 1. studenog 2021., dok se prijelaznim i završnim odredbama propisuje obveza ODS-u i organizatoru zatvorenog distribucijskog sustava (dalje: OZDS) da najkasnije do 20. listopada 2021. operatoru tržišta plina dostavi podatke o faktorima korekcije obujma plina po tlaku i po temperaturi koje primjenjuje za obračunska mjernih mjesta (dalje: OMM) na svojem distribucijskom području.

U svrhu pružanja informacije dionicima na tržištu plina, u članku 68. dodaju se novi stavci 23., 24. i 25., kojima se ODS-u i OZDS-u propisuje obveza dostave podataka o potrošnji plina operatoru tržišta plina (u ROMM), i to do 8. dana u tekućem mjesecu za prethodni mjesec za OMM s mjesečnim obračunskim razdobljem, odnosno do 20. dana u tekućem mjesecu za OMM s tromjesečnim i šestomjesečnim obračunskim razdobljem, raspodijeljeno po mjesecima. Također se ODS-u i OZDS-u propisuje obveza dostave operatoru tržišta plina korigiranih podataka o potrošnji plina uslijed reklamacije ili utvrđene pogreške. Ove izmjene i dopune stupaju na snagu 1. studenoga 2021.

Prijelaznim i završnim odredbama propisuje se obveza ODS-u i OZDS-u da najkasnije do 8. listopada 2021. operatoru tržišta plina (u ROMM) dostavi podatke o potrošnji plina za rujna 2021. za OMM TM1-TM5 s mjesečnim obračunskim razdobljem te najkasnije do 20. listopada 2021. podatke o mjesečno raspodijeljenoj potrošnji plina za razdoblje od siječnja do rujna 2021. za sva OMM TM1-TM5 koja je očitao u tom razdoblju.

Također, prijelaznim i završnim odredbama propisuje se da je ODS, odnosno OZDS, dužan do 20. listopada 2021. operatoru tržišta plina (u ROMM) dostaviti za svako OMM priključeno na distribucijski sustav kojim upravlja podatak da li primjenjuje faktor korekcije obujma plina prema tlaku i faktor korekcije obujma plina prema temperaturi iz Priloga 1. Mrežnih pravila, kao i vrijednosti faktora korekcije.

Utvrđivanje energije plina temeljem gornje ogrjevne vrijednosti (GCV)

Izmjene i dopune Mrežnih pravila u dijelu prelaska sa donje ogrjevne vrijednosti (dalje: NCV) na gornju ogrjevnju vrijednost (dalje: GCV), propisuju se s ciljem usklađivanja s praksom u zemljama članicama EU vezano uz obračun isporučene energije plina, usklađivanja s Uredbom EC 2015/703 o uspostavi mrežnih pravila interoperabilnosti i razmjene podataka, pojednostavljenja postupka trgovine, zakupa kapaciteta i nesmetanog protoka plina te integracije regionalnog tržišta plina, smanjenja mogućnosti pogreške kod preračunavanja energije plina obračunate temeljem NCV u energiju plina obračunatu temeljem GCV i obrnuto, a što konkretno podrazumijeva objavu i primjenu GCV umjesto dosadašnje NCV.

Za primjenu obračuna energije plina pri GCV, propisuje se faktor korekcije obujma plina za preračunavanje obujma plina pri standardnim uvjetima (apsolutni tlak plina 1,01325 bar i temperatura plina 15°C) na obujam plina pri normalnim uvjetima (apsolutni tlak plina 1,01325 bar i temperatura plina 0°C). Pri tome se obujam plina pri normalnim uvjetima izračunava kao umnožak obujma plina pri standardnim uvjetima i faktora korekcije obujma plina koji iznosi 0,9476, a u skladu s normom „HRN EN ISO 13443 – Prirodni plin – Standardni referentni uvjeti. U tom smislu, u članku 56. dodan je novi stavak 2., izmijenjen je članak 58. stavak 2. te je izmijenjen Prilog 2 Mrežnih pravila. Primjena navedenih odredbi stupa na snagu 1. listopada 2022.

U pogledu objave podataka o ogrjevnoj vrijednosti plina, Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila izmijenjene su odredbe u članku 57. stavcima 9., 10., 12. i 13. Mrežnih pravila na način da se propisuje objava podataka o GCV umjesto dosadašnje obveze objave podataka o NCV. Navedena promjena stupa na snagu 15. listopada 2022.

Opremanje OMM sa specifičnom potrošnjom s opremom za dnevno mjerenje

Dosadašnjim odredbama bilo je propisano da ODS ima obvezu opremanja OMM s opremom za registraciju, pohranu i daljinski prijenos podataka koja omogućuje mjerenje u toku dana (dnevno mjerenje – DM) samo za potrošače kategorije TM6 - TM12. Obzirom na postojanje potrošača kod kojih profil potrošnje značajno odstupa od standardnog profila potrošnje njegovog tarifnog modela, a za koje metodologija raspodjele energije plina uz primjenu njihove potrošnje iz prošle godine ne daje realan rezultat raspodjele energije plina, ovim izmjenama ODS-u se propisuje obveza opremanja OMM tarifnog modela TM3 - TM5 za krajnje kupce koji nisu kućanstvo i čiji profil potrošnje značajno odstupa od standardnog profila potrošnje odgovarajućeg tarifnog modela na pojedinoj hidrauličkoj cjelini (dalje: specifično OMM) na kojima uz plinomjer mora biti ugrađena oprema za registraciju, pohranu i daljinski prijenos podataka koja omogućuje mjerenje u toku dana.

Specifičnim OMM-om smatra se OMM na kojem je potrošnja plina u sedam ili više pojedinih kalendarskih mjeseci, iskazana prosječno za posljednje tri kalendarske godine, najmanje za 100% veća ili manja od prosječne trogodišnje potrošnje plina u istim mjesecima na svim OMM istog tarifnog modela krajnjih kupaca koji nisu kućanstvo na pojedinoj hidrauličkoj cjelini. Primjerice,

takva potrošnja plina karakterizira specifične krajnje kupce poput sušara za žitarice i duhan, koji cjelokupnu godišnju potrošnju plina ostvaruju tijekom jednog ili dva mjeseca u godini, dok u većem dijelu godine ne troše plin.

Specifičnom OMM-u operator tržišta plina dužan je dodijeliti oznaku u ROMM-u svake godine do 1. veljače i o tome obavijestiti ODS-a, odnosno OZDS-a, a koji su dužni takva OMM opremiti najkasnije do 31. prosinca u godini u kojoj je operator tržišta plina dodijelio oznaku OMM-u. Ove odredbe stupaju na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, odnosno 23. rujna 2021.

Prijelaznim i završnim odredbama propisuje se obveza operatoru tržišta plina identificirati specifična OMM u roku 7 dana od dana stupanja na snagu Izmjena i dopuna Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava te se ODS-u i OZDS-u propisuje obveza opremanja identificiranih OMM s opremom za dnevno mjerenje najkasnije do 30. rujna 2022. Navedeno se propisuje izmjenama i dopunama članka 62. stavka 1., te dodavanjem novih stavaka 3. – 6.

Provedba obveze opremanja OMM-a specifičnih potrošača opremom za dnevno mjerenje trebala bi rezultirati značajnijim poboljšanjem točnosti raspodjele energije plina na izlazima iz transportnog sustava u distribucijske sustave za bilančne skupine i opskrbljivače plinom, a s obzirom da predmetna specifična OMM više ne bi bila obuhvaćena metodologijom raspodjele i primjenom koeficijenata potrošnje temeljenih na prošloj kalendarskoj godini, već bi se očitavala na dnevnoj razini.

S obzirom da provedba ove obveze utječe na promjenu planiranih iznosa investicijskih troškova ODS-a u odnosu na zahtjeve za određivanje iznosa tarifnih stavki za distribuciju plina za treće regulacijsko razdoblje koji su dostavljeni Hrvatskoj energetske regulatornoj agenciji, navedeno će se uzeti u obzir u sklopu postupka određivanja iznosa tarifnih stavki temeljem odgovarajućih dopuna od strane ODS-a.

Nabava plina za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu

Prema dosadašnjim odredbama ODS je za potrebe nadoknade gubitaka plina u distribucijskom sustavu plin nabavljao od opskrbljivača u obvezi javne usluge, pri čemu je jedinična cijena plina za gubitke plina u distribucijskom sustavu određena temeljem važeće Odluke o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom i to kao suma troška nabave plina i udjela od 76% troška opskrbe plinom određenog za pojedino distribucijsko područje.

Ovim Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila propisuje se da ODS, odnosno OZDS, kupuje plin za pokrivanje gubitaka plina u distribucijskom sustavu na tržišnim principima, na temelju Ugovora o opskrbi plinom kojeg sklapa s opskrbljivačem plinom odabranim na temelju natječaja za nabavu plina. Natječaj za nabavu plina ODS, odnosno OZDS, dužan je objaviti na svojoj internetskoj stranici i u najmanje jednom javnom glasilu, a osnovni kriterij za odabir najpovoljnijeg opskrbljivača je najniža cijena plina.

Podatak o stopi gubitaka za prethodno razdoblje ODS, odnosno OZDS, dužan je dostaviti operatoru tržišta plina do 1. kolovoza svake godine, a dodatno se propisuje da je ODS, odnosno OZDS, dužan bez odlaganja u ROMM-u ažurirati podatke o ugovornom razdoblju iz ugovora sklopljenog s opskrbljivačem plinom od kojeg kupuje plin za nadoknadu gubitaka i o korisniku transportnog sustava, odnosno voditelju bilančne skupine na kojeg se raspodjeljuje energija plina za gubitke u distribucijskom sustavu.

Navedeno se provodi izmjenama i dopunama članka 13. i članka 13.a Mrežnih pravila, a odredbe stupaju na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, odnosno 23. rujna 2021.

Prijelaznim i završnim odredbama propisuje se da se obračun gubitaka plina za razdoblje od uključivo srpnja 2021. do uključivo lipnja 2022. provodi odgovarajućom primjenom odredbi članka 13. Mrežnih pravila plinskog distribucijskog sustava („Narodne novine“, broj 50/18, 88/19 i 36/20) te da se u tom razdoblju jedinična cijena plina za gubitke utvrđuje u skladu s Odlukom o iznosu tarifnih stavki za javnu uslugu opskrbe plinom važećom tijekom navedenog razdoblja, i to kao suma troška nabave plina i udjela od 76% troška opskrbe plinom određenog za pojedino distribucijsko područje.

Naknada za potrošnju plina bez važećeg ugovora o opskrbi plinom

Dosadašnjim odredbama Mrežnih pravila nije bilo propisano postupanje u slučajevima raskida ili prestanka ugovora o opskrbi plinom, a nakon čega krajnji kupac nije omogućio obustavu isporuke plina. Takav slučaj kada krajnji kupac troši plin bez ugovora o opskrbi plinom nije bio obuhvaćen naknadom za neovlaštenu potrošnju te je sav trošak išao na teret ODS-a. U cilju sprječavanja navedenih situacija, izmjenama i dopunama uvodi se naknada za potrošnju plina bez ugovora o opskrbi plinom, kojom bi se destimuliralo preuzimanje plina nakon raskida ili prestanka ugovora o opskrbi plinom. Propisuje se da se naknada određuje kao umnožak energije plina utvrđene odgovarajućom primjenom članka 58. Mrežnih pravila i tarifne stavke za isporučenu količinu plina za javnu uslugu opskrbe plinom određene za distribucijsko područje ODS-a na čiji sustav je krajnji kupac za kojeg se utvrđuje naknada priključen, uvećano za 100%.

Početno stanje plinomjera nakon kojeg je preuzimanje plina izvršeno bez ugovora o opskrbi plinom određuje se na temelju očitavanja ili prihvaćenih podataka o očitavanju zaprimljenih od strane krajnjeg kupca. U slučaju da ne raspolaže tim podacima, operator distribucijskog sustava ima pravo procijeniti količinu plina isporučenu do trenutka raskida ugovora o opskrbi plinom, na način da za procjenu koristi potrošnju plina razmjerno broju dana od zadnjeg očitavanja, uzimajući u obzir prosječnu potrošnju plina na OMM-u iz odgovarajućeg obračunskog razdoblja od najviše tri godine i odnos ulaznih količina plina u distribucijski sustav u razdoblju za koje se procjenjuje potrošnja i odabranom obračunskom razdoblju prema kojem se procjenjuje potrošnja. Isto tako, ODS će uspostaviti ponovnu isporuku plina krajnjem kupcu s važećim ugovorom o opskrbi plinom u roku do dva radna dana od dana plaćanja naknade za potrošnju plina bez ugovora o opskrbi plinom.

Navedeno se propisuje izmjenama i dopunama članka 76.a stavaka 1., 2. i 3. te dodavanjem stavka 2. u članku 77. Mrežnih pravila, a stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, odnosno 23. rujna 2021.

Administrativno rasterećenje kod promjene osnovnih podataka na strani krajnjeg kupca

Izmjenom odredbi članka 59. stavka 11., uz dodavanje novog stavka 13., briše se obveza krajnjeg kupca za dostavu podataka ODS-u u slučaju promjene na strani krajnjeg kupca ili prestanka ugovora o opskrbi plinom te se opskrbljivaču plinom propisuje dužnost da po zaprimanju obavijesti od strane krajnjeg kupca obavještava ODS-a i OZDS-a o nastaloj promjeni, koji u skladu s odredbama Općih uvjeta opskrbe plinom ažurira podatke u ROMM-u. Ovom promjenom rasterećuje se krajnji kupac da o promjeni osnovnih podataka obavještava i ODS-a i opskrbljivača, a rasterećuje se i ODS jer se više neće provoditi dvostruka provjera dokumentacije kojom krajnji kupac dokazuje promjenu vlasništva. Ove odredbe stupaju na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, odnosno 23. rujna 2021.

Ostala poboljšanja s ciljem povećanja razumljivosti i jasnoće odredbi

Izmjenama i dopunama Mrežnih pravila, člankom 74. stavkom 4. pojašnjeno je da osim ovlaštenog mjeritelja, Državnog zavoda za mjeriteljstvo, i druga tijela akreditirana prema normi HRN EN ISO/IEC 17020 mogu izdavati izvješća o postojanju neispravnosti na zakonitim mjerilima koja su učinjena radi neovlaštene potrošnje plina, čime se omogućuje da takva izvješća potrebna za utvrđivanje neovlaštene potrošnje budu izdana u kraćem roku, kao i račun za naknadu za neovlaštenu potrošnju koju izdaje ODS.

Također, propisuje se odredba prema kojoj je ODS dužan izdati račun za neovlaštenu potrošnju najkasnije u roku 60 dana od utvrđivanja neovlaštene potrošnje čime bi se i ODS-a potaknulo na ažurnije postupanje u navedenim situacijama. Na temelju navedenoga, članak 75. dopunjuje se novim stavkom 6.

Isto tako, pri izračunu naknade za neovlaštenu potrošnju, u slučaju kada na plinskoj instalaciji nije ugrađen plinomjer, izmjenom članka 76. stavka 2. pojašnjava se da se priključni kapacitet OMM-a određuje prema najmanjem kapacitetu plinomjera koji omogućuje bilježenje potrošnje plina ugrađenih plinskih uređaja.

Uz navedeno, donose se izmjene i dopune ostalih odredbi Mrežnih pravila, u manjem obimu, s ciljem usklađenja s ostalim propisima te s ciljem povećanja razumljivosti i jasnoće odredbi.

Među ostalim, predlaže se brisanje riječi „ispareni ukapljeni naftni plin“ u članku 57. st. 15., s tim se usklađuje sa odredbama Općih uvjeta opskrbe plinom gdje se briše Tablica 3. iz razloga što takav sustav koji koristi ispareni ukapljeni naftni plin više ne postoji.

Navedene odredbe stupaju na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, odnosno 23. rujna 2021.